

Høringsvar vedr. udkast til bekendtgørelse om visse krav til emballager

D. 10. februar 2020 anmodede Miljø- og Fødevarerministeriet per e-mail Plastic Change om at indsende eventuelle bemærkninger vedrørende udkast til bekendtgørelse om visse krav til emballager. Plastic Change er overvejende positivt indstillet over for udkastet til bekendtgørelsen, men har følgende bemærkninger til henholdsvis definitionerne af forebyggelse af emballageaffald, genbrug og genbrugsemballage, undtagelsen af meget tynde plastikposer uden hank og fastsættelsen af bæreposeafgiften.

Definition af forebyggelse af emballageaffald

Vi er glade for, at forebyggelse af emballageaffald er ændret, så det fremgår tydeligt, 1) at det handler om at sætte ind, før emballagen bliver til affald, og 2) at det handler om at mindske affaldsmængden gennem bl.a. genbrug. Vi er imidlertid usikre på, hvad der menes med, at man skal mindske "de negative konsekvenser, som det producerede affald har for miljøet og menneskers sundhed", da den direkte referer til allerede produceret affald. Det er afgørende, at vi holder fast i, at forebyggelse af emballageaffald retter sig mod præforbruger- og forbrugerstadiet og absolut ikke postforbrugerstadiet. Forebyggelse af emballageaffald handler altså om at reducere produktionen af unødvendige produkter samt emballager, investere i genbrug og genbrugssystemer, samt sikre gavnlige produkters holdbarhed og reparerbarhed.

Definition af genbrug

Vi er overordnet set enige i definitionen af genbrug og genbrugsemballage. Det er særlig positivt, at det bliver slået fast, at emballagen både skal være "udtænkt, udformet og bragt" i cirkulation for at være genbrugsemballage. I takt med at engangsplastik direktivet bliver implementeret i medlemslandene, har vi dog i tiltagende grad, herhjemme og i andre EU medlemslande set eksempler på, at engangsservice som fx plastikbestik mv. bliver markedsført på produktlabel som genbrugeligt under påstand om, at servicen kan vaskes op. Det er muligvis også tilfældet, at den kan få gange, men da produktet ikke er designet til genbrug, og ikke understøtter opfattelsen af, hvad genbrug er, som når man vasker service op derhjemme eller på restauranter, fordrer det ikke til en genbrugspraksis. Genbrug er selvsagt ikke det tiltænke formål, og der er derfor tale om en klar udvanding af genbrugsbegrebet. På baggrund af denne tendens og i forhold til bevægelsen højere op i affaldshierarkiet anbefaler vi, at man kigger på at udvikle nogle mere specifikke kriterier for, hvad der definerer genbrug (i EU er man lige nu i forbindelse med engangsplastikdirektivet i gang med at kigge på kriterier for engangsbrug). I forbindelse med at udvikle

kriterier for genbrug, er man nødt til også at tage konteksten og den egentlige anvendelse i betragtning ift. at kunne estimere miljøgevinsterne og forebygge loop-holes for industriaktører. Hvor mange gange skal en emballage fx kunne vaskes, hvis det er emballage, der går direkte tilbage til producenten ved et take-back system, og bliver påfyldt eller genopfyldt, og hvor mange gange, hvis det er en emballage, der ender hos forbrugeren, hvor det er en anden logistik, der gælder. Det, er nogle af de ting man skal holde sig for øje og arbejde proaktivt med. Denne pointe er også væsentlig i forhold til definitionen af genbrugsemballage, som vi behandler ovenover. Her uddyber man heller ikke antallet af gange emballagen skal sendes i cirkulation, før der er tale om genbrugsemballage, hvilket vi jf. ovenstående mener, man bør overveje nøje. Skræmmeeksemplet fra Frankrig er engangsservice, der fra producenterne blev labellet som genbrug med 20 gange vask i hjemmevaskemaskiner, men som i tests kun klarede fire opvask, fordi de ikke oprindeligt er designet til genbrug.

Undtagelsen af meget tynde plastikposer uden hank

Vi mener imidlertid ikke, at vi har fået svar på vores kritik af selve bæreposeloven, og vi undrer os derfor stadig over, at bæreposer af plastik uden hank med en vægtykkelse under 15 mikrometer er undtaget fra forbuddet. Vi er ikke bekendte med nogen undersøgelser, om hverken danskernes brug af disse poser, madspild eller hygiejne, som understøtter dette valg. Det er vores opfattelse, at disse poser primært bruges til at bære 10 stk. frugt eller en allerede emballeret kødbakke med hjem, hvorefter posen smides ud, og varerne hhv. kommes i et fad eller lægges i køleskabet. Plastikposerne har altså funktion af midlertidig opbevaring, og ingen reel betydning i forhold til hverken madspild eller hygiejne, samt kan sagtens erstattes af en genbrugspose. Derudover noterede vi os under høringen af bæreposeloven, at man er opmærksom på, at indførelsen af dette lovforslag kan medføre en stigning i forbruget af disse bæreposer af plastik uden hank med en vægtykkelse under 15 mikrometer, hvilket selvsagt er u hensigtsmæssigt. Det giver heller ikke mening, at bæreposer uden hank af andet materiale end plastik er undtaget for forbuddet, eftersom disse papirposer mv. antageligvis også bare er midlertidig opbevaring, som sagtens kan erstattes med en genbrugsløsning. Endvidere giver undtagelsen "free riders" mulighed for at omgå lovgivningen. Vi anbefaler altså fortsat, at man undlader at undtage både bæreposer af plastik uden hank med en vægtykkelse under 15 mikrometer og bæreposer uden hank af andet materiale end plastik.

Fastsættelsen af minimumspris for bæreposer

Slutteligt er det selvfølgelig positivt, at bekendtgørelsen fastsætter en minimumspris for bæreposer med hank af andet materiale end plastik og bæreposer af plastik med og uden hank på 4 kr. Forudsætningen for at lovforslagets formål indfries er imidlertid, at denne pris har en størrelse, der reelt mindsker danskernes bæreposeforbrug. Med andre ord bør minimumsprisen give forbrugeren incitament til at investere i en genbrugelig bærepose fremfor engangsbæreposer. Vores umiddelbare vurdering er, at en genbrugelig bærepose i et dansk supermarked pt. koster mellem 10-30 kr., og vi mener derfor ikke, at en minimumspris på 4 kr. er tilstrækkeligt til at opnå en egentlig adfærdsændring. Det er altså vores klare anbefaling, at man sætter minimumsprisen op til 10 kr. eller mere end 10 kr. I forlængelse af dette bør indtjeningen fra salget af bæreposerne i transitionsperioden, dvs. i perioden mellem at bekendtgørelsen træder i kraft og danskerne bæreposeforbrug ændrer sig, investeres i omstillingen til en cirkulær økonomi.